Lietas Nr. C30529411
Lietas arhīva Nr. CA-1985-13/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2013.gada 4.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis N. Riņķis

tiesneses I.Stuberovska un I. Zaļā

ar tiesas sēdes sekretāri E.Jurkevicu,

piedaloties zvērinātam advokātam A.Guļajevam

atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /pers. G/ prasībā pret /pers. H/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskas kompensācijas piedziņu, sakarā ar /pers. G/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 27.decembra spriedumu.

Civillietu tiesu kolēģija, noklausījusies tiesneša N.Riņka ziņojumu, noskaidroja:

Aprakstošā daļa

2011.gada 15.februārī /pers. G/ (turpmāk – prasītājs) iesniedza Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā prasību pret /pers. H/ (turpmāk – atbildētājs) par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu, mantiskās kompensācijas noteikšanu un piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka Rīgas apgabaltiesas tiesvedībā atrodas civillieta Nr.C04336906 /pers. I/ prasībā, cita starpā, pret SIA „Dārzciems" un /Pers. G/ par pametuma atlīdzinājumu. Minētajā lietā /pers. I/ pārstāvis iesniedza tiesā atbildētāja 2009.gada 17.februāra rakstveida liecību (turpmāk – liecība). Liecību atbildētājs 2009.gada 17.februārī sniedzis zvērinātam notāram Anitai Elksnei un lūdzis to noformēt un izdot notariāla akta – gribas izteikuma, liecības formā. Liecību atbildētājs sniedzis pieaicināta tulka Kristiāna Močuļska klātbūtnē.

Norāda, ka liecībā atbildētājs sniedz ziņas par to, ka *„kādu dienu 2003.gada martā"* viņš esot ieradies pusdienot un atrodoties /pers. I/ kabinetā, starpsienu skaņas caurlaidības dēļ esot dzirdējis prasītāja un /pers. I/ sarunu, kura notikusi prasītāja kabinetā un kuras laikā prasītājs, cita starpā, it kā esot izteicis draudus /pers. I/. Un šajā sakarā savā liecībā atbildētājs izklāsta sekojošas ziņas: *„/pers. G/ uz visiem /pers. I/ piedāvājumiem atbildētāja ar viennozīmīgu atteikumu, pievienojot, ka viņš arī bez /pers. I/ „atrisinās visus jautājumus" un lai /pers. I/ nemaz necer ne uz kādām dividendēm, un ja viņš „lauzīsies" vai kādam sūdzēsies, tad par viņa paša naudu /pers. G/ piekukuļos visus, kurus vajag, jebkurās instancēs. Beigās vēl /pers. G/ piedraudēja /pers. I/, ka par to pašu naudu viņš viņu padarīs arī par kropli."*

Saskaņā ar atbildētāja izteiktu gribu un norādi, liecība ir iesniegta Rīgas apgabaltiesā civillietā Nr.C04336906, līdz ar ko, liecībā norādītās ziņas apzināti ir padarītas zināmas un pieejamas gan tiesai, gan visiem civillietas dalībniekiem, to pārstāvjiem un visām citām personām, kurām var būt iespēja iepazīties ar lietas materiāliem. Liecībā atbildētājs norādījis apzināti nepatiesas ziņas.

Atbildētāja sniegto ziņu izplatīšana negatīvi ietekmē prasītāja gan kā cilvēka, gan arī kā privātuzņēmēja uzticību, godu un cieņu draugu, kolēģu, partneru, viņu ģimenes locekļu acīs, kā arī civillietā Nr.C04336906 iesaistīto lietas dalībnieku pārstāvju acīs.

Prasība pamatota ar LR Satversmes 92., 95.pantu, Civillikuma 2352-1.pantu, lūdzot tiesu atzīt par /pers. G/ godu un cieņu aizskarošām ziņas, kuras ietvertas 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikumā, liecībā, kas noformēta kā notariālais akts „Apliecinājums par liecības sniegšanu", kurš ierēģistrēts Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Anitas Elksnes aktu un apliecinājumu reģistrā ar Nr.1158: „/pers. G/ uz visiem /pers. I/ piedāvājumiem atbildētāja ar viennozīmīgu atteikumu, pievienojot, ka viņš arī bez /pers. I/ „atrisinās visus jautājumus" un lai /pers. I/ nemaz necer ne uz kādām dividendēm, un ja viņš „lauzīsies" vai kādam sūdzēsies, tad par viņa paša naudu /pers. G/ piekukuļos visus, kurus vajag, jebkurās instancēs. Beigās vēl /pers. G/ piedraudēja /pers. I/, ka par to pašu naudu viņš viņu padarīs arī par kropli."; uzlikt par pienākumu /pers. H/ trīs dienu laikā no tiesas sprieduma spēkā stāšanās dienas iesniegt /pers. G/ un tiesā civillietā Nr.C04336906 notariālā akta formā noformētu iepriekš minēto ziņu atsaukumu; atzīt par nepatiesu 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikumu, liecību, kas noformēta kā notariālais akts „Apliecinājums par liecības sniegšanu", kurš ierēģistrēts Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Anitas Elksnes aktu un

apliecinājumu reģistrā ar Nr.1158; piedzīt no /pers. H/ par labu /pers. G/ mantisko kompensāciju Ls 3000 un tiesāšanās izdevumus.

2012.gada 2.maijā lietā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi par prasību, kur norāda, ka prasību neatzīst. Prasības mērķis ir diskreditēt atbildētāja sniegto liecību par atbildētāja dzirdētiem prasītāja draudiem izrēķināties ar bezvēsts pazudušo /pers. I/, bet ievērojot, ka atbildētājs tiešām dzirdēja liecībā aprakstītos prasītāja draudus, atbildētājam nemaz nav ne morāla, ne tiesiska pamata atsaukt sniegto patieso liecību. Attiecīgas liecības patiesīguma pārbaude veicama nevis atsevišķā civillietā, bet civillietas Nr.C04336906 ietvaros, kurā šī liecība kā pierādījums bija sniegta.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 27.decembra spriedumu prasība noraidīta.

Lietas izskatīšanas laikā, pirmās instances tiesa konstatējusi, ka lietā nav strīda par to, ka Rīgas apgabaltiesā civillietā Nr.C04336906 iesniegts atbildētāja Gribas izteikums liecība, kas noformēta 2009.gada 17.februārī kā notariāls akts apliecinājums par liecības sniegšanu, kurš iereģistrēts Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Anitas Elksnes aktu un apliecinājumu reģistrā ar Nr.1158. 2009.gada 17.februāra /pers. H/ Gribas izteikumā liecībā cita starpā norādīts: „/pers. G/ uz visiem /pers. I/ piedāvājumiem atbildētāja ar viennozīmīgu atteikumu, pievienojot, ka viņš arī bez /pers. I/ „atrisinās visus jautājumus" un lai /pers. I/ nemaz necer ne uz kādām dividendēm, un ja viņš „lauzīsies" vai kādam sūdzēsies, tad par viņa paša naudu /pers. G/ piekukuļos visus, kurus vajag, jebkurās instancēs. Beigās vēl /pers. G/ piedraudēja /pers. I/, ka par to pašu naudu viņš viņu padarīs arī par kropli." (l.l.14-17)

Pēc prasītāja ieskatiem šīs ziņas ir viņa godu un cieņu aizskaroši, un tās ir publiski izplatītas.

Izskatot lietu pirmās instances tiesa ņēmusi vērā Civilprocesa likuma 192.panta nosacījumus, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas un Civilprocesa likuma 93.pantu, kas paredz, ka katrai pusei ir jāpierāda tikai faktiskie apstākļi, uzskatot, ka pusēm nav jāpierāda, ka zināms tiesību normu kopums tiešām pastāv un ir piemērojams, tas ir, tiesai pašai jāpiemēro konkrētam gadījumam atbilstošie likumi, tajā skaitā, ja puses uz tiem nav atsaukušās vai atsaukušās nepareizi.

Tiesa atsaucas uz Satversmes 95.pantu – valsts aizsargā cilvēka cieņu un godu un Satversmes 100.pantu, kas garantē tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Tomēr vārda brīvība nav absolūta un tās ierobežojumi ir noteikti Satversmes 116.pantā, kas paredz, ka Satversmē 100.pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību.

Tāpat tiesa atsaucas uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 10.pantu, kas garantē gan vārda brīvību, gan nosaka tās ierobežojumus. Ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības netraucēti saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no sabiedrisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām formalitātēm, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziegumus, aizsargātu veselību vai morāli, aizsargātu citu cilvēku reputāciju vai tiesības, nepieļautu konfidenciālas informācijas izpaušanu vai lai saglabātu tiesas autoritāti un objektivitāti.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka šādus ierobežojumus, ko paredz gan Latvijas Republikas pamatlikums, gan Konvencija, vārda brīvībai ar leģitīmu mērķi nosaka arī Civillikuma normas.

Civillikuma 2352^1.pants paredz, ka katram ir tiesība prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas, kas neatbilst patiesībai, ietvertas dokumentā, šāds dokuments jāapmaina. Citos gadījumos kārtību nosaka tiesa. Ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jādod atlīdzība (mantiska kompensācija). Atlīdzības apmēru nosaka tiesa.

Tiesa norādījusi, ka minētā Civillikuma norma nav pretrunā ne ar Satversmes 95., 116.pantu, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju, kuras 10.panta otrā daļa nosaka, ka vārda brīvības īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu cilvēku cieņu.

Pirmās instances tiesa spriedumā devusi skaidrojumu vārdiem „gods" un „cieņa", norādot, ka tās ir ētikas un morāles normas, un katram var būt atšķirīgs, savs subjektīvs viedoklis par šīm kategorijām. Ar godu saprot personas sabiedrisku novērtējumu, kas ir izveidojies personas darbības rezultātā, bet ar cieņu saprot personas sabiedriskā vērtējuma atspoguļojumu viņas pašas apziņā, tas ir, personas pašnovērtējumu. Sabiedrības atzinīgs vērtējums ir sasniedzams ilgstošā laikā, atbilstoši personas nopelniem, un izplatot nepatiesas ziņas, notiek personas vērtības nepamatots samazinājums sabiedrības acīs. Ar aizskarošām jāsaprot tādas ziņas, kuras samazina cietušā godu un cieņu atsevišķu personu vai sabiedrības acīs. Ir jāņem vērā vai ar šādu ziņu izplatīšanu tiek aizskartas vispāratzītas ētikas un morāles normas.

Turpinājumā tiesa norādījusi, ka ar godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu ir jāsaprot to publiska mutiska vai rakstiska izziņošana ar masu informācijas līdzekļu palīdzību vai citādi paziņojot tās nenoteiktam personu lokam.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka strīdus izteikumi ir ietverti dokumentā, kas iesniegti tiesai konkrētā civillietā. Tiesa norādījusi, ka rakstveida pierādījumi ir lietas materiāli, ar ko var iepazīties tikai lietas dalībnieki. Minētā informācija ir ierobežotas pieejamības informācija, tas ir, pieejama lietas dalībniekiem, tādējādi tiesa atzinusi, ziņas nav izplatītas publiski.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka nav pamata lemt par kaitējuma kompensāciju, tā kā prasība par goda un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu nav pamatota un ir noraidāma.

Tāpat tiesa atzinusi par nepamatotu un noraidāmu prasījumu atzīt par nepatiesu 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikumu,

liecību, kas noformēta kā notariālais akts „Apliecinājums par liecības sniegšanu", kurš iereģistrēts Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Anitas Elksnes aktu un apliecinājumu reģistrā ar Nr.1158. Pie šāda slēdziena tiesa nonākusi ņemot vērā, ka 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikums (liecība) ir iesniegta kā rakstveida pierādījums konkrētā civillietā, savukārt Civilprocesa likuma 178.panta pirmā daļa nosaka, ka lietas dalībnieki var apstrīdēt rakstveida pierādījumu patiesīgumu. Tiesa atzinusi par nepamatotu prasītāja norādīto argumentu, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 178.panta trešajai daļai 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikumu kā notariāla akta patiesīgumu var apstrīdēt, ceļot atsevišķu prasību. Tiesa secinājusi, ka 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikums nav notariāls akts 178.panta trešās daļas izpratnē. Saskaņā ar Notariāta likuma 139-7.pantu šis gribas izteikums kā liecība neaizstāj iegūtās liecības tiesā. Nav apšaubīts, ka 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikums ir izdots un pastāv spēkā. Taču pastāv strīds par pašu liecību patiesumu. Notariāla akta apstrīdēšana neizpaužas personas sniegto ziņu (paskaidrojumu, liecību) patiesīguma izvērtēšanā.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka /pers. H/ izteiktais un tā patiesīgums kā pierādījuma izvērtēšana ietilpst attiecīgās tiesas kompetencē, kura izskata lietu, kurā iesniegts rakstveida pierādījums, līdz ar to prasība nav pamatota un noraidāma pilnībā.

Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 27.decembra spriedumu prasītājs iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesa prasību noraidīja, faktiski vispār nevērtējot lietas faktiskos apstākļus attiecībā uz /pers. H/ liecības satura nepatiesumu.

Norāda, ka nav pareizi un neatbilst arī spēkā esošajām tiesību normām sprieduma argumenti par to, ka saskaņā ar Notariāta likuma 139^{7}.pantu, /pers. H/ 2009.gada 17.februāra Liecība nav notariālais akts Civilprocesa likuma 178.panta trešās daļas izpratnē, līdz ar to tā apstrīdēšanai nav nepieciešams celt atsevišķu prasību tiesā.

Norāda, ka atbilstoši Notariāta likuma 139^{5}.pantam, iesniegumu, paziņojumu (deklarāciju) un liecību sniegšanu zvērināts notārs apliecina saskaņā ar noteikumiem par gribas izteikumu apliecināšanu. Savukārt, saskaņā ar minētā likuma 82^{1}.pantu, apliecinot gribas izteikumu, zvērināts notārs taisa notariālo aktu. Konkrētajā gadījumā /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecība ir izdota un noformēta tieši kā notariālais akts. Tas nepārprotami izriet no: (a) dokumenta nosaukuma ,,NOTARIĀLAIS AKTS", (b) zvērināta notāra sastādītā ievada teksta, no kura izriet, ka /pers. H/ izdod ,,notariālo aktu", un (c) zvērināta notāra norādes uz to, ka tas ir ,,GRIBAS IZTEIKUMS". Pie šādiem apstākļiem ir jāatzīst, ka /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecība ir notariālais akts, kuru zvērināts notārs taisīja, apliecinot gribas izteikumu atbilstoši Notariāta likuma 82.pantam.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesas secinājums, ka liecībā norādītās ziņas nav izplatītas, ir nepamatots un nepareizs.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs atsaucas uz Civillikuma 2352^{1}.pantu un norāda, ka ziņas atzīstamas par izplatītām, ja ziņu izziņošanas rezultātā, neatkarīgi no izziņošanas veida, ziņas var nonākt līdz daudzām personām vai līdz nenoteiktam personu lokam. Norāda, ka konkrētajā gadījumā, Liecība (un tajā norādītās ziņas) jau ir nonākusi gan /pers. I/ un viņa pārstāvja rīcībā, gan tika iesniegta tiesā civillietā Nr.C04336906. Civillietas dalībnieku pārstāvji var mainīties, ir pamats uzskatīt, ka ziņas jau nonāca un vēl nonāks līdz daudzām personām. Ir pamats uzskatīt, ka jau šobrīd nevar tikt precīzi noteikts to personu loks, līdz kurām ir nonākušas (vai nonāks) Liecībā ietvertās nepatiesās un aizskarošās ziņas. Tādējādi, ziņas, kas ietvertas /pers. H/ liecībā, ir uzskatāmas par izplatītām Civillikuma 2352^{1}.panta izpratnē.

Norāda, ka tiesas argumentam, ka ar liecībā ietvertajām ziņām, var iepazīties tikai civillietas Nr. C04336906 dalībnieki, spriedumā nav norādīts likumisks pamatojums.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka noraidot prasību daļā par liecību atzīšanu par nepatiesu, pirmās instances tiesa faktiski atzinusi, ka strīds par visas /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecības atzīšanu par nepatiesu nav pakļauts izskatīšanai atsevišķā civillietā un prasītājam konkrētajā lietā nav tiesības celt prasību jeb nav prasījuma tiesības. Noraidot prasību, tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 223.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu. Izdarot secinājumu, ka liecību (kā konkrēto notariālo aktu) nevar apstrīdēt, ceļot atsevišķu prasību, tiesai bija pienākums piemērot 223.panta pirmās daļas 1. vai 2. punktu, un attiecīgajā daļā prasība nevarēja būt noraidīta ar spriedumu, bet tiesai bija jāpieņem lēmums par tiesvedības izbeigšanu attiecīgajā prasības daļā.

Prasītājs lūdz tiesu apmierināt prasību pilnā apmērā.

2013.gada 4.novembrī Rīgas apgabaltiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi, kuros atbildētājs norāda, ka prasību neatzīst. Norāda, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi, ka sniegtā liecība ir ierobežotas pieejamības informācija tiesvedības nolūkiem un netika sniegta veidā, kas varētu būt par pamatu prasībai par goda un cieņas aizskārumu.

Paskaidrojumos lūgts prasību noraidīt un lietu izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Andrejs Guļajevs uzturēja apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem apstākļiem un pamatiem.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā. 2013.gada 4.novembrī tiesā saņemti rakstveida paskaidrojumi, kuros vienlaikus lūgts lietu izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

Civillietu tiesu kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu atzīst, ka lietu iespējams izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes.

Motīvu daļa

Novērtējusi lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē kopsakarā ar rakstveida pierādījumiem un apelācijas sūdzības motīviem, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka prasība ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Izvērtējot lietā nodibinātos faktus kopsakarā ar lietā esošajiem un iztiesāšanas laikā pārbaudītiem pierādījumiem, kurus apelācijas instances tiesa novērtēja, atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta prasībām, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un pievienojas minētā sprieduma motivācijai, atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorādot.

Tāpat Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda sniegtā liecība ir uzskatāma par notariālu aktu, līdz ar to apstrīdama ceļot atsevišķu prasību tiesā saskaņā ar Civilprocesa likuma 178.panta trešo daļu. Par to, ka /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecība ir notariāls akts liecina dokumenta nosaukuma ,,NOTARIĀLAIS AKTS", zvērināta notāra sastādītais ievada teksts, no kura izriet, ka /pers. H/ izdod ,,notariālo aktu", un zvērināta notāra norādes uz to, ka tas ir ,,GRIBAS IZTEIKUMS". Pie šādiem apstākļiem ir jāatzīst, ka /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecība ir notariālais akts, kuru zvērināts notārs taisīja, apliecinot gribas izteikumu atbilstoši Notariāta likuma 82.pantam.

Civillietu tiesu kolēģija minētos argumentus atzīst par nepamatotiem.

Noteikumus par notariālajiem aktiem un kārtību kādā tiesa sastādāmi, regulē Notariāta likuma D sadaļa, savukārt Notariāta likuma E sadaļas regulējums attiecināms uz apliecinājumiem, proti katram dokumenta veidam likumā ir atsevišķa sadaļa.

Saskaņā ar Notariāta likuma 108.panta 14.punktu zvērināti notāri apliecina iesniegumu, paziņojumu (deklarāciju) un liecību sniegšanu.

Savukārt Notariāta likuma 108^1.pants nosaka, ka apliecinājumu zvērināts notārs taisa kā notariālo aktu (..).

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka zvērināta notāre sastādot notariālo aktu ievērojusi Notariāta likuma 108.panta 14.punktu, bet saskaņā ar minētā likuma 108^1.pantu ievērojusi dokumenta sagatavošanas un reģistrēšanas noteikumus, apliecinājumu taisot kā notariālu aktu. Minētais izriet arī no paša dokumenta nosaukuma – „NOTARIĀLS AKTS Apliecinājums liecību sniegšanai".

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apliecinājums par liecību sniegšanu, nepārprotami attiecināms uz Notariāta likuma E sadaļu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, tas apstāklis, ka apliecinājumu par liecību sniegšanu zvērināts notārs taisa kā notariālu aktu, nenozīmē /pers. H/ 2009.gada 17.februāra liecība ir notariāls akts, tādējādi Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesai, kura atzinusi, ka 2009.gada 17.februāra /pers. H/ gribas izteikums nav notariāls akts Civilprocesa likuma 178.panta trešās daļas izpratnē.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesas secinājums, ka liecībā norādītās ziņas nav izplatītas, ir nepamatots un nepareizs. Saskaņā ar Civillikuma 2352^1.pantu ziņas atzīstamas par izplatītām, ja ziņu izziņošanas rezultātā, neatkarīgi no izziņošanas veida, ziņas var nonākt līdz daudzām personām vai līdz nenoteiktam personu lokam.

Apelators norāda, ka pirmās instances tiesas spriedumā nav sniegts likumisks pamatojums argumentam, ka ar liecībā ietvertajām ziņām var iepazīties tikai konkrētās lietas dalībnieki.

Izvērtējot minētos apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst tos par nepamatotiem un pievienojas pirmās instances tiesai, kura atzinusi, ka ziņas nav izplatītas publiski, tā kā strīdus izteikumi ir ietverti dokumentā, kas iesniegti tiesai konkrētā civillietā. Tiesa norādījusi, ka rakstveida pierādījumi ir lietas materiāli, ar ko var iepazīties tikai lietas dalībnieki. Minētā informācija ir ierobežotas pieejamības informācija, tas ir, pieejama lietas dalībniekiem.

Attiecībā uz apelatora izteikumiem par to, ka pirmās instances spriedumā nav sniegts likumisks pamatojums argumentam, ka ar liecībā ietvertajām ziņām var iepazīties tikai konkrētās lietas dalībnieki, tiesu kolēģija norāda, ka pirmās instances tiesas arguments pamatots uz likuma „Par tiesu varu" 28^3.panta otro daļu, kas nosaka, ka lietas materiāli līdz brīdim, kad spēkā stājies tiesas galīgais nolēmums šajā lietā, ir pieejami tikai tām personām, kurām šādas tiesības paredzētas procesuālajos likumos. Savukārt saskaņā ar minētā likuma 28^3.panta pirmo daļu atklātā tiesas sēdē izskatītās lietas materiāli pēc tiesas galīgā nolēmuma spēkā stāšanās ir ierobežotas pieejamības informācija un ir pieejami saskaņā ar Informācijas atklātības likumu.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka nav juridiskas nozīmēs cik lietā ir dalībnieku, kuriem ir likumīgi procesuālas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, tā kā šādas tiesības noteiktas likumā „Par tiesu varu" 28^3.panta otrajā daļā. Tādējādi tiesu kolēģija atzīst, ka ziņas, kas izklāstītas liecībā, lai kādas tās arī būtu, nav izplatītas publiski nenosakāmam personu lokam, līdz ar to pārējiem apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem nav juridiskas nozīmes.

Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka saskaņā ar likuma „Par tiesu varu" 28^3.panta pirmo daļu prasītājs arī turpmāk tiks aizsargāts no liecībā sniegto ziņu tālākas izpaušanas saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, neatkarīgi no ziņu patiesuma.

Vērtējot prasītāja iebildumus par to, ka pirmās instances tiesa faktiski nav vērtējusi liecībā sniegto ziņu patiesumu, tiesu kolēģija

atzīst, ka pirmās instances tiesa savā spriedumā, sniegusi pietiekamu argumentāciju norādot, ka /pers. H/ izteiktais un tā patiesīgums kā pierādījuma izvērtēšana ietilpst attiecīgās tiesas kompetencē, kura izskata lietu, kurā iesniegts rakstveida pierādījums.

Saskaņā ar Notariāta likuma 139^{7}.pantu apliecinājumi par liecību sniegšanu nevar aizstāt attiecīgā procesuālā kārtībā iegūtās liecības Latvijas tiesu un pirmstiesas izmeklēšanas iestādēs kriminālprocesos, civillietās un administratīvajā procesā tiesā.

/pers. H/ sniedzot liecību pie zvērināta notāra, saskaņā ar Notariāta likuma 139^{5}.pantu, brīdināts par krimināltatbildību par nepatiesību liecību sniegšanu, tādējādi Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka saskaņā Notariāta likuma 139^{7}. un 139^{5}.pantu konkrētās tiesas kompetence, kurā iesniegts rakstveida pierādījums, ir pieņemt lēmumu par /pers. H/ sniegto liecību nosūtīšanu krimināprocesa ierosināšanas izvērtēšanai, tādējādi tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesai, ka pie šādiem apstākļiem nav nepieciešams atsevišķs liecībā sniegto ziņu patiesuma izvērtējums.

Tā kā arī tiesu kolēģija nevērtē sniegtās liecības saturu pēc būtības, nav juridiskas nozīmes arī lietā iesniegtajiem pierādījumiem, kas attiecās uz liecībā norādītajiem apstākļiem. Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka tie nav vērtējami, tādējādi arī prasījums par nepatiesu ziņu atsaukšanu noraidāms kā nepamatots.

Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā apelācijas sūdzībā norādītā argumentācija un tiesību normu interpretācija ir prasītāja subjektīvais viedoklis un tas nerada pamatu lietas faktiskos apstākļus vērtēt atšķirīgi no pirmās instances tiesas norādītā vai piemērot tiem citas normas.

Viss minētais kopsakarā liecina, ka atbildētājs nav izdarījis nekādu neatļautu darbību, kas varētu radīt tādu prasītājas nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu kā morālo kaitējumu. Ar lietā esošajiem pierādījumiem nav apliecināta faktisko apstākļu atbilstība Civillikuma 2352^{1}. pantā norādītajiem priekšnoteikumiem, kad dodama atlīdzība par goda un cieņas aizskārumu un tāpēc prasība ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu un 39.panta pirmās daļas 5.punktu, no prasītāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 11,96, kas iepriekš nav samaksāti.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204^{1}.pantu sprieduma, daļā par tiesas izdevumu piedziņu, labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 2041., 432., 433., 434. pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda :

/pers. G/ prasību pret /pers. H/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskas kompensācijas piedziņu, noraidīt.

Piedzīt no /pers. G/, /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 11,96 (vienpadsmit lati un 96 santīmi).

Noteikt /pers. G/ termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei.

Noteikt, ka dokuments, kas apliecina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, jāiesniedz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2013.gada 27.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis N. Riņķis

Tiesneses I.Zaļā

I.Stuberovska